

บทที่ 2

ผลงานวิจัยและงานเขียนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความต้องการสินเชื่อของลูกค้านักวิชาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร เพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร อำเภอสันกำแพง จังหวัด เชียงใหม่ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ มาเป็นแนวทางวิจัยโดยแยกออกเป็นส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร
2. แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร
3. วัตถุประสงค์และวิธีการพิจารณาการให้สินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

1. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร

ทฤษฎีความทันสมัย (Modernization Theory) อ้างโดย วรทัศน์ (2540) ได้ให้ความสำคัญของความทันสมัยในเชิงการผลิต การลงทุนโดยกรรมวิธีที่มีเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูง การพัฒนาที่นำไปสู่ความทันสมัยนั้น จะต้องอาศัยกระบวนการอันก่อให้เกิดอุตสาหกรรม การขยายความเป็นเมือง การยกระดับความมีเหตุผลของประชาชน โดยเน้นการพัฒนาทางวัตถุเป็นสำคัญมีการกำหนดเป้าหมายหลักไว้ล่วงหน้าในเชิงปริมาณที่ชัดเจน รูปแบบการพัฒนาแบบทันสมัยนี้ ประชาชนส่วนใหญ่สามารถเห็นผลอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะโดยสภาพทางจิตวิทยาสังคมแล้ว ความหิวหยา ความสะดวกสบายเป็นแรงจูงใจที่สำคัญ

จากการพัฒนาดังกล่าวก่อให้เกิดความเคลื่อนไหว 3 รูปแบบ คือ

1. การเคลื่อนไหวทางกายภาพ หมายถึง การนำสิ่งใหม่ ๆ หรือของใช้ทันสมัยเข้ามาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าในการประกอบอาหาร ใช้อำนวยความสะดวกในการทำงาน หากวันใดไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกเหล่านี้ ก็จะมีรู้สึกเดือดร้อนมาก เพราะให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านี้มากเป็นพิเศษนั่นเอง

2. การเคลื่อนไหวทางจิต เป็นการเคลื่อนไหวทางค่านิยม รสนิยม ความรู้สึกนึกคิดที่ก้าวไกลออกไปจากสภาพความเป็นจริงในขณะนั้น โดยเฉพาะในประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลายซึ่งจะนำไปสู่ระบบการโฆษณาชวนเชื่อให้ซื้อสิ่งของที่ไม่มีราคา ให้มีราคาแพง ๆ อยู่เสมอ

3. การเคลื่อนไหวทางสังคม หมายถึงการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมหรือทางเศรษฐกิจ เช่น บุคคลที่มีการศึกษาสูงขึ้น ประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงานมากขึ้น มีความรู้ความสามารถมากขึ้นก็จะได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น จึงมีการเคลื่อนไหวทางสถานภาพทางสังคม หรือเมื่อมีรายได้มากขึ้น ฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้นก็เกิดการเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจขึ้น เป็นต้น

ความทันสมัยที่สมบูรณ์นั้นก็คือ คนในสังคมนั้น ๆ มีการเคลื่อนไหว ทั้ง 3 ประการไปพร้อม ๆ กันอย่างสอดคล้องเหมาะสม หากการเคลื่อนไหวตัวใดตัวหนึ่งไปเร็วมากในขณะที่ตัวอื่นเคลื่อนไหวตามช้า จะทำให้เกิดปัญหามากมายอยู่ในปัจจุบัน

จากการเคลื่อนไหวทั้ง 3 ประการดังกล่าว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยเฉพาะระบบการเกษตรกรรมพื้นฐานของชุมชน จากเดิมที่มีการเพาะปลูกพืชเพื่อการยังชีพและมีการใช้เทคโนโลยีแบบง่ายไม่ซับซ้อน ไปสู่ระบบการผลิตเพื่อตลาดมากขึ้นและมีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ก่อให้เกิดการขยายตัวของระบบการผลิตอย่างมาก ดังนั้นเกษตรกรจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มทุนในการผลิต เพื่อให้เกิดผลผลิตที่สูงขึ้นตามไปด้วย ถือว่าเป็นการเสริมสร้างรายได้ให้กับครอบครัวเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับความต้องการตามสภาพสังคมเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป

สำหรับ ธ.ก.ส. ก็ได้มีบทบาทที่สำคัญในการเข้ามาสนับสนุนทางด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร ในฐานะที่ ธ.ก.ส. เป็นสถาบันการเงินของรัฐบาลมีวัตถุประสงค์ช่วยเหลือทางการเงินเพื่อส่งเสริมอาชีพทางการเกษตร ได้มีส่วนสนับสนุนทุนในการผลิตโดยการให้สินเชื่อเฉพาะทางด้านเกษตรแก่เกษตรกรเป็นหลัก ดังนั้นจึงพบว่า ธ.ก.ส. มีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันแนวทางการส่งเสริมทางด้านเศรษฐกิจเน้นเศรษฐกิจชุมชน (กรมพัฒนาชุมชน, ไม่ระบุปีที่พิมพ์) เป็นเรื่องการทำมาหากิน การหารายได้ สะสมทรัพย์หรือการออม การผลิต การจำหน่าย และการบริโภคของคนในชุมชน เป็นวิธีการที่ประชาชนช่วยกันคิดวางแผนและดำเนินการระดมพลังความสามารถต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้แก้ปัญหาและเปลี่ยนแปลงชุมชนของตนให้มีสภาพดีขึ้น

การปรับเปลี่ยนบทบาทของ ธ.ก.ส. (วารสารวิชาการปริทัศน์, 2540) เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางของเศรษฐกิจชุมชนนั้นจากธนาคารที่ให้บริการเงินกู้เฉพาะด้านการเกษตรไปเป็นธนาคารที่ให้บริการเงินกู้ที่ครอบคลุมทุกอาชีพของเกษตรกร จะมีส่วนในการเสริมสร้างโอกาสการพัฒนาเพื่อสร้างอาชีพและการมีงาน ทำให้ชุมชนและกลุ่มคนในภูมิภาคโดยเฉพาะเกษตรกร ดังนี้

1. สร้างโอกาสแก่เกษตรกรขนาดเล็ก เกษตรกรผู้เช่าที่ดิน และเกษตรกรรับจ้างทำการเกษตรได้มีโอกาสมีงานทำเพื่อสร้างรายได้เพิ่มจากการประกอบอาชีพอื่นนอกจากการเกษตรให้เพียงพอต่อการยังชีพ

2. สร้างอาชีพทางเลือกอื่น ๆ ให้กับเกษตรกรทั่วประเทศ ปัจจุบันพื้นที่ทุกพื้นที่เกือบ 100 เปอร์เซ็นต์ทั่วประเทศ มีไฟฟ้าใช้ มีถนนเข้าถึงประชากรในชนบทรู้เห็นการดำเนินชีวิตและมาตรฐาน การครองชีพทางสังคมเมือง จากวิทยุ โทรทัศน์ และการสัญจรไปมาสัมผัสซึ่งกันและกันทั้งชาวเมืองและชาวชนบท ทำให้ชาวชนบทพยายามเลียนแบบการมีปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิตคล้ายชาวเมือง ตั้งแต่การจัดการตกแต่งปรับปรุงบ้านอยู่อาศัย ยานพาหนะ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ การหาซื้อ การบำรุงรักษาสิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องเดินเข้าเมือง หรือถ้าจะคอยให้มีผู้มาเสนอขายหรือเสนอให้บริการมักจะมีราคาสูง ถ้า ธ.ก.ส. มีโอกาสให้สินเชื่อ ธุรกิจและบริการเหล่านี้จะเกิดขึ้นในชนบท เป็นการสร้างงานเกือบทุกสาขาอาชีพอย่างกว้างขวางด้วยระดับราคาที่เป็นธรรม เพราะค่าโลหูยและมีการแข่งขัน

3. สนับสนุนการรวมตัวเพื่อการประกอบอาชีพ ธ.ก.ส. ประสบความสำเร็จอย่างสูงยิ่งในการให้สินเชื่อ โดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน แต่ใช้วิธีให้ลูกค้ากู้รวมกันเป็นกลุ่มค้ำประกันซึ่งกันและกัน เรียกว่า ค้ำประกันร่วม (Joint liability) ธ.ก.ส. สาขากับกลุ่มลูกค้าในสังกัดและสมาชิกในกลุ่มด้วยกันเองมีโอกาสถ่ายทอดความรู้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันนับเป็นการพัฒนาเกษตรกรที่ได้ขยายผลอย่างยิ่งทางหนึ่ง เชื่อว่าการนำวิธีการค้ำประกันร่วมมาใช้กับธุรกิจนอกการเกษตรในเชิง "หุ้นส่วน" เกษตรกรน่าจะรวมตัวจัดตั้งเป็นองค์กรดำเนินงานดีกว่าอาชีพเกษตรกรรม ทั้งนี้เพราะอาชีพเกษตรกรรมมีจุดอ่อนคือ "แยกกันผลิต" ตามพื้นที่ทำกินของตนเอง ไม่ได้รวมตัวกันเป็นองค์กรอย่างจริงจัง เชื่อว่าวิธีการของ ธ.ก.ส. จะเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนตามเจตนารมณ์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้อย่างมีประสิทธิภาพทางหนึ่ง

4. พัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดยให้บริการด้านการเงินที่ส่งเสริมการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนทางการเงินที่มั่นคง มีความรับผิดชอบต่อสังคม และส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

วิทยา และประดิษฐ์ (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวนโยบายในการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. ในเขตที่มีสภาพของความเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจสูง : ศึกษาเฉพาะกรณีการขายที่ดินของเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า เมื่อเกษตรกรขายที่ดินแล้วกลับไม่นำไปชำระหนี้หรือชำระหนี้ไม่หมด แต่กลับนำไปใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคอื่น ๆ เช่น ยานพาหนะ ตู้เย็น วิทยุ โทรทัศน์ เพราะเลียนแบบวิถีชีวิตตามวิถีดำรงชีพคนเมือง เกษตรกรส่วนหนึ่งจึงยังประสงค์จะขายที่ดินต่อไปอีก เพราะยังชำระหนี้ไม่หมดและเกษตรกรอีกส่วนหนึ่งยังคงต้องกู้เงินจาก ธ.ก.ส. เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพต่อไป

วิทยา และอรุณวรรณ (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการอพยพแรงงานของเกษตรกรชนบทของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาอำเภอสกลนคร และ ธ.ก.ส. สาขาพิจิตร พบว่า เกษตรกรต้องการให้ทางราชการเข้าไปช่วยเหลือได้แก่ เรื่องการประกันราคาผลผลิตการเกษตรเพื่อเกษตรกรจะได้ทราบอย่างแน่นอนว่า ถ้าพืชผลการเกษตรของตนไม่ได้รับความเสียหายในช่วงเก็บเกี่ยวเกษตรกรผู้ปลูกสามารถรู้ล่วงหน้าว่าตนควรมีรายได้เป็นจำนวนเท่าใด

อีกปัญหาหนึ่งที่เกษตรกรต้องการให้ทางราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธ.ก.ส. ช่วยเหลือ ได้แก่การช่วยหางานให้เกษตรกรทำในระหว่างที่ว่างจากการเกษตร เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นว่า รายได้จากการเกษตรเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการครองชีพของครัวเรือน

สุทธิพันธ์ (2539) ได้ทำการศึกษาเรื่องการนำไม้ไผ่มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ขึ้นต้น เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ บ้านวังคำ ต.ถ้ำฉลอง อ.เมือง จ.อุดรธานี ได้สรุปประเด็นที่สำคัญคือ ธ.ก.ส. ควรเข้าไปมีบทบาทในการสนับสนุนให้เกษตรกรลูกค้าหรือที่ยังไม่ได้รับขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าปลูกไม้ในเชิงพาณิชย์ให้มากยิ่งขึ้นโดยการให้การสนับสนุนเงินทุนในลักษณะการให้กู้ตามเกณฑ์ปกติ และหรือร่วมมือกับส่วนราชการ จัดทำเป็นโครงการพิเศษ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการขยายธุรกิจสินเชื่อประเภทอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องการเกษตรได้มากยิ่งขึ้นด้วย

กองวิชาการ สำนักวิชาการและแผน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2537) ได้วิจัยเรื่อง ลักษณะของสินเชื่อที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพของเกษตรกรในภาวะเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน พบว่า ความยุ่งยากในการประกอบอาชีพมีมากขึ้น ปริมาณเงินลงทุนจะเพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป และแรงงานในครัวเรือนลดลง ต้องจ้างแรงงานการเกษตรตลอดจนความนิยมใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงานสัตว์รวมทั้งต้องการเพิ่มการใช้ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เช่น พันธุ์พืช หรือพันธุ์สัตว์ที่ดี ปุ๋ยเคมี ล้วนแล้วแต่ทำให้ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้พฤติกรรมการบริโภคของคนชนบทจะเหมือนคนในเมืองมากยิ่งขึ้น ทำให้แรงงานในครัวเรือนจะเคลื่อนย้ายจากภาคเกษตรไปสู่ภาคเศรษฐกิจด้านอื่น ได้แก่ อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือภาคเกษตรกรรมในรูปแบบของแรงงานรับจ้าง ซึ่งมีทั้งการเคลื่อนย้ายถาวร และชั่วคราว เพื่อแสวงหารายได้ให้เพียงพอต่อความต้องการเพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน

อุทัย (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการออมของเกษตรกร พบว่า การกักเงินจากแหล่งเงินทุนอื่น ๆ หรือสถาบันการเงินนอกระบบนั้น ก็เพื่อไปชำระหนี้สินเดิมบ้าง กู้ไปทำธุรกิจอื่น ๆ บ้าง มีบ่อยครั้งที่กู้ไปเพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน ซึ่งได้แก่การศึกษาบุตร ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายพิธีกรรมต่าง ๆ การลงทุนค้าขาย เล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งการกักเงินประเภทเหล่านี้ ธ.ก.ส. ไม่สามารถให้สินเชื่อได้ เกษตรกรต้องหันไปพึ่งพาจากแหล่งเงินนอกระบบ

2. แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของสินเชื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้อง เนื่องในการเกษตร

ฉัตร (2526) ได้ให้ความหมายของสินเชื่อโดยทั่วไปว่า การที่บุคคลฝ่ายหนึ่งผู้เป็นเจ้าของเงินทุน เรียกว่าผู้ให้กู้ ให้เงินกู้ยืมแก่บุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่าผู้กู้ โดยผู้กู้มีหลักประกันการชำระคืน เงินกู้ยืมไปนั้น เรียกว่า เงินกู้ ค่าธรรมเนียมในการใช้เงินกู้นั้น เรียกว่า ดอกเบี้ย

ศิณี (2530) ได้ให้ความหมาย สินเชื่อเพื่อการเกษตร หมายถึง อำนาจที่กสิกรรมมีอยู่ในอันที่จะได้มาซึ่งสิ่งของและเงินทุน (จากการกู้ยืม) ไปใช้ประกอบอาชีพการเกษตร การได้มาซึ่งสิ่งของและเงินทุนดังกล่าวจะต้องประกอบด้วยความมั่นใจสัญญาว่าจะชำระคืนทันทีที่ต้องการหรือในอนาคตที่กำหนดแน่นอน ดังนั้นคำว่าสินเชื่อการเกษตร ถ้าพิจารณาความหมายอย่างง่าย ๆ และเข้าใจทั่วไปแล้วก็คือ เงินกู้เพื่อใช้ประกอบการเกษตรนั่นเอง แต่หากเป็นเงินกู้ซึ่งมีความเชื่อถือและการออมเป็นที่ตั้ง

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรให้ความหมายสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร (พ.ร.บ. ธ.ก.ส. ข้อบังคับที่ 42, 2535 : 03 01 011) หมายถึง การกู้เงินเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร ในการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. การแปรรูปผลิตผลซึ่งใช้ผลิตผลของตนเองหรือที่จัดหาจากแหล่งอื่น เป็นสินค้าสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปเพื่อจำหน่าย เช่นการทำแปรงจากพืชต่าง ๆ การผลิตน้ำมันจากพืชหรือสัตว์ การทำผลไม้กวน น้ำผลไม้ ผลไม้ตากแห้ง อาหารกระป๋อง เนื้อเค็ม ปลาร้า ลูกชิ้น น้ำปลา ขนมจีน เส้นก๋วยเตี๋ยว หมูยอ กุนเชียง น้ำพริกและอาหารอื่น ๆ ฯลฯ เป็นต้น

2. การนำผลผลิตของตนเองและหรือที่จัดหาจากแหล่งอื่น มาเตรียมการผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปหรือเตรียมการเพื่อจำหน่าย เช่น การนำผลไม้มาคัดขนาด (Grading) การนำผลิตผลทางการเกษตรมาทำความสะอาดหรือปรับปรุงคุณภาพ การขนส่งผลิตผลทางการเกษตร การจัดซื้อสินค้าการเกษตรมาปรับปรุงคุณภาพเพื่อจำหน่าย การบรรจุหีบห่อ ฯลฯ เป็นต้น

3. การนำผลิตผลของตนเองหรือที่จัดหาจากแหล่งอื่น หรือนำวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มาผลิตหรือใช้เป็นส่วนประกอบสินค้าที่ผลิตขึ้นมาเพื่อจำหน่าย เช่น การนำไม้ยางพารา มาเป็นส่วนประกอบของเฟอร์นิเจอร์การทำดอกไม้ประดิษฐ์โดยใช้ผลิตผลของเกษตรกรเป็นส่วนประกอบ การนำไม้มาประกอบเป็นเตียงผ้าใบ การผลิตกระถางต้นไม้ การทอผ้าฝ้ายและผ้าไหม การทำร่ม เครื่องจักสาน พรมจากใยมะพร้าว การนำแกลบมาผสมดินเพื่อทำอิฐดินเผา การทำหัตถกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

4. การประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการผลิต หรือการบริการด้านปัจจัยการผลิตทางการเกษตร เช่น การทำอาหารสัตว์ การทำปุ๋ยหมัก การรับจ้างสีหรือแปรรูปผลผลิต รับจ้างไถเตรียมดิน การขนส่งปัจจัยการผลิตทางการเกษตร การจัดหาแรงงานทางการเกษตร การรับจ้างแรงงานทางการเกษตร ของเกษตรกรและคนในครัวเรือนเกษตรกร ฯลฯ เป็นต้น

3. วัตถุประสงค์ และวิธีการพิจารณาการให้สินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

การให้ลูกค้ำกู้เงินเพื่อการประกอบอาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรตามข้อบังคับ ฉบับที่ 42 (คู่มือการปฏิบัติงานสินเชื่อด้านเกษตรกรของธนาคาร เล่ม 1 ของ ธ.ก.ส., 2540 : 03 01 011 : 0-0-0(2))

ลูกค้ำประจำสาขาตามข้อบังคับ ฉบับที่ 7 หรือ 16 หรือ 25 สามารถขอกู้เงินเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรได้ตามข้อบังคับนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย สำหรับการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร และเป็นค่าลงทุนในสินทรัพย์สำหรับใช้ในการประกอบอาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร ทั้งนี้ลูกค้ำผู้กู้ต้องมีประสบการณ์ มีความรู้ความสามารถ หรือได้รับการอบรมเกี่ยวกับอาชีพดังกล่าวตามสมควร

ทั้งนี้เกษตรกรลูกค้ำที่ขอกู้เงินตามข้อบังคับนี้จะต้องมีอาชีพด้านการเกษตรประเภทใดประเภทหนึ่งอยู่แล้ว ส่วนอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร จะเป็นอาชีพเสริมโดยการดำเนินงานของเกษตรกรลูกค้ำตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น จะต้องเป็นไปเพื่อเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว และเสริมรายได้จากอาชีพการเกษตร นอกจากนี้การให้กู้เงินตามข้อบังคับนี้ สาขาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรลูกค้ำหรือเกษตรกรในท้องที่ดำเนินงานของสาขาที่อยู่ใกล้เคียงกัน ประกอบอาชีพที่สามารถเกื้อกูลซึ่งกันและกันได้ ซึ่งจะเป็นผลดีในแง่การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการกระจายรายได้ในหมู่เกษตรกรลูกค้ำอย่างทั่วถึง กับทั้งยังเป็นการวางพื้นฐานที่สำคัญของระบบสหกรณ์

อย่างไรก็ดีเพื่อเป็นการช่วยให้สามารถพิจารณาการให้เงินกู้ได้ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้นว่ากระบวนการผลิตหรือกิจการใดสามารถให้เงินกู้ได้หรือไม่นั้น ให้พิจารณาถึงปัจจัยที่นำเข้าและผลิตผลที่ได้จากการผลิตเป็นเกณฑ์ หากปัจจัยที่นำเข้าหรือผลิตผลที่ได้จากการผลิตอย่างใดอย่างหนึ่งมีความเกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรก็สามารถให้เงินกู้ได้ โดยมีวิธีการพิจารณาตามแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 การพิจารณาปัจจัย กระบวนการผลิตและผลิตผล

ที่	ปัจจัยที่นำเข้า (INPUT)	กระบวนการผลิต (PROCESS)	ผลิตผลที่ได้จากการผลิต (OUTPUT)
1	เกี่ยวเนื่องในการเกษตร	→	เกี่ยวเนื่องในการเกษตร
2	เกี่ยวเนื่องในการเกษตร	→	ไม่เกี่ยวเนื่องในการเกษตร
3	ไม่เกี่ยวเนื่องในการเกษตร	→	เกี่ยวเนื่องในการเกษตร

แผนภาพที่ 2 สรุปวิธีการพิจารณาข้อพิพาทอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้อบังคับที่ 42

